

Studijní cesta pro vzdělávající knihovnice do Rakouska [1]

Autor:

- [NEKOLOVÁ, Kateřina](#) [2], [STAŇKOVÁ, Michaela](#) [3]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 2](#) [4]

Rubrika:

- [Vzdělávání](#) [5]

Klíčová slova:

- [knihovnictví v zahraničí](#) [6], [Rakousko](#) [7]

Ve dnech 16. až 19. června 2019 proběhla studijní cesta českých knihovnic do Rakouska, která se uskutečnila v rámci projektu Libraries as environments of adult learning. Ten zorganizovala [Evropská platforma pro vzdělávání dospělých](#) [8] (European Platform for Adult Learning and Education, EPALE), jež působí v rámci projektu Erasmus+. V České republice je příjemcem grantu EPALE [Dům zahraniční spolupráce](#) [9] (DZS), který sídlí v Praze. Nabídka byla určena knihovnicím a knihovníkům, kteří se věnují vzdělávání dospělých a mohou komunikovat v anglickém jazyce. Ze zaslaných přihlášek, kterých se bohužel nesešlo mnoho, bylo vybráno devět účastnic, přičemž byly zastoupeny jak různé regiony, tak odlišné typy knihoven. O skvělou organizaci se postarala Barbora Pavelková z českého zastoupení platformy EPALE a Lucie Kelblová z české národní agentury pro Erasmus+.

Dopoledne prvního dne bylo věnováno především vzájemnému seznámení a představení knihovnických aktivit z obou zemí. V sídle [Österreichischer Austauschdienst](#) [10] (OeAD), rakouské agentury pro evropské a mezinárodní projekty mobility a kooperace v oblasti vědy, vzdělání a výzkumu, která se věnuje mezinárodní mobilitě, nás uvítala Carin Daniel Ramirez-Schiller, vedoucí oddělení pro vzdělávání dospělých.

Blok prezentací zahájil Markus Feigl, ředitel [Rakouského knihovnického svazu](#) [11] (Buchereiverband Österreichs, BVÖ), který stručně představil činnost zastřešující oborové organizace. Následně bylo prezentováno české knihovnictví. Rakouský i český systém knihoven jsou si v mnohém podobné, například v silném zastoupení žen v oboru, v klesajícím počtu výpůjček nebo v tom, že se knihovny zabývají podobnými projekty (lze zmínit např. Bookstart, projekt pro podporu dětského čtenářství). Oproti českým knihovnám je v Rakousku velmi silná podpora dobrovolníků. Ukázalo se, že existují i oblasti a činnosti, kterým v českých knihovnách dosud nebylo věnováno příliš pozornosti, např. posilování postavení znevýhodněných skupin nebo zaměření na udržitelnost. Následující prezentace představila působení dalšího knihovnického svazu – Österreichische Bibliothekswerk zastupuje katolické knihovny v Rakousku. Jeho ředitel Reinhard Ehgartner nám ukázal, že i v malém týmu pěti lidí dokáží přijít se zajímavými koncepty na podporu čtenářství. Poté Filiz Keser-Aschenberger pohovořila o aktivitách dolnorakouských knihoven v oblasti vzdělávání dospělých, včetně platformy pro jazykové vzdělávání mladých uprchlíků. Na závěr celého bloku vystoupila vedoucí Městské knihovny Dornbirn Ulrike Unterthurner a představila nám svou knihovnu, úspěšné projekty a mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání v knihovnách.

V dalším bloku byly představeny projekty na posílení mobility v oblasti vzdělávání dospělých. Knihovnice a knihovníci mohou najít podporu jak v programu Erasmus+, tak díky platformě EPALE. Vyjždět se může na stáže, stínování, kurzy, konference či další akce. Je možné podat projekt, který

bude zahrnovat zahraniční cesty více zaměstnanců do různých zemí. Také lze vytvořit konsorcium různých organizací a podat společný projekt.

Po společném obědě jsme navštívili jednu z moderních poboček sítě vídeňských knihoven. [Pobočka Simmering](#) [12] (Bücherei im Bildungszentrum Simmering) sídlí ve stejné budově jako lidová a hudební škola, má tedy např. k dispozici kvalitně vybavený kulturní sál. Jedná se o jednu z 39 poboček, které fungují přímo ve Vídni. Pobočka vznikla roku 2011, je zaměřena speciálně na zdraví a cestování (každá z poboček je nějakým způsobem zaměřena). Knihovna působí velmi příjemným dojmem, pohodlná křesla v zářivých barvách byla obsazena především dospívajícími. Vedoucí pobočky Jan Pokorný nás upozornil i na pravidelné konverzační kurzy pro uživatele, jejichž mateřštinou není němčina. Bohatý je fond cizojazyčné literatury i publikací ve zjednodušené němčině. Uprostřed dětského oddělení leží prostorný koberec, který slouží především nejmenším návštěvníkům. Na závěr prohlídky jsme se podívali i na terasu na střeše budovy, která bohužel z bezpečnostních důvodů nemůže být využívána pro veřejné akce.

[13]
Pobočka Simmering – budova

[14]

Pobočka Simmering – dětské oddělení

Následující den jsme si příměstským vlakem udělaly menší výlet do městečka Perchtoldsdorf nedaleko Vídně. Navštívily jsme tamní knihovnu, tj. [Bücherei Perchtoldsdorf](#) [15], kde nás provedla její vedoucí Gabriele Lindenthal. Knihovna se nachází v objektu, kde sídlí i další kulturní zařízení obce. Perchtoldsdorf má 14 000 obyvatel, knihovna obsahuje 40 000 svazků. Zajímavý pro nás byl např. naprosto odlišný systém poplatků. V Rakousku prý není neobvyklé, že je roční registrace nižší, ale uživatelé platí za každou jednotlivou vypůjčenou jednotku. V knihovně jsou zaměstnány tři pracovníce, které se věnují spíše akcím pro děti než pro dospělé, mj. letním čtenářským programům a také projektu Bookstart. Následně jsme navštívily centrum města a spřátelené instituce, dokonce nám bylo umožněno nahlédnout do kurzu němčiny pro uprchlíky vedeného místními dobrovolníky. Ve stylové kavárně jsme se pak dozvěděly další informace o této lokalitě.

[16]
Knihovna Perchtolsdorf – budova

[17]

Knihovna Perchtoldsdorf – oddělení pro dospělé čtenáře

Po návratu do Vídně jsme zamířily přímo do [Rakouské národní knihovny](#) [18] (Österreichische Nationalbibliothek), kde nás provedla velmi příjemná kolegyně z meziknihovních výpůjčních služeb. Hlavní budova knihovny sídlí v areálu Hofburgu na náměstí Heldenplatz; většina ostatních fondů se potom nachází většinou v docházkové vzdálenosti. V hlavní budově panují velmi přísná bezpečnostní pravidla, co se týče návštěvníků i fondů. Rakouská národní knihovna má právo povinného výtisku, ale shromažďuje i austriaca, která nakupuje ve všech jazykových mutacích. Měly jsme příležitost nahlédnout do rozlehlých podzemních skladů i plně obsazených studoven. Velmi nás zaujal dopravník knih, na který Národní knihovna ČR teprve čeká.

[19]
Rakouská národní knihovna – budova

[20]

Rakouská národní knihovna – dopravník

V rámci prohlídky jsme navštívili i historickou sbírku knih umístěnou v tzv. Prunksaal, který vznikl

v letech 1723 až 1726. Sbírka obsahuje 200 000 svazků z let 1501 až 1850, mimo jiné např. mnoho cenných děl ze sbírky prince Evžena Savojského. Jedná se o nejstarší stále fungující knihovnu, která byla založena jako knihovna veřejná. Knihovna se může pyšnit vysokým počtem návštěvníků (ostatně patří mezi nejkrásnější historické knihovny na světě), ale počet skutečných čtenářů je zhruba 30 za den.

[21]

Rakouská národní knihovna – historický sál

[22]
Rakouská národní knihovna – strop historického sálu

Poslední den pobytu jsme navštívily sídlo již zmíněného Rakouského knihovnického svazu. Asociace se zabývá mimo jiné rakouskými i mezinárodními projekty financovanými vládou, ale i z různých projektů a programů. Svaz má celkem 15 zaměstnanců. S jeho ředitelem Markusem Feiglem jsme se znali již z prvního dne pobytu. Velmi příjemné bylo zjištění, že člověk v této funkci ovládá základy češtiny. Pan ředitel byl velmi sympatický, prokázal znalost českého knihovnického prostředí a živý zájem o aktuální dění v oboru. Jeho kolegyně nás seznámily především s aktivitami, které se týkají vzdělávání odborné i laické veřejnosti. Bohaté programy nabízí svaz pro nově příchozí migranty a jejich děti.

Třídenní pobyt ve Vídni byl velmi přínosný pro obecné seznámení s rakouským knihovnictvím, navázání kontaktů s českými i rakouskými kolegy a kolegyněmi a prohloubení představy o možnostech mobility pro knihovnice a knihovníky, kteří vzdělávají dospělé.

Velké díky patří Barboře Pavelkové (barbora.pavelkova@dzs.cz [23]) a Lucii Kelblové (lucie.kelblova@dzs.cz [24]) za perfektní organizaci a Domu zahraniční spolupráce i rakouským partnerům za umožnění této studijní cesty. V případě zájmu o výjezd do zahraničí neváhejte a [pracovníky Domu zahraniční spolupráce kontaktujte](#) [25].

Autorkou fotografií dopravníku a stropu historického sálu v Rakouské národní knihovně je Kateřina Nekolová z Národní knihovny ČR. Ostatní fotografie pořídila Michaela Staňková z Krajské vědecké knihovny v Liberci.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/studijni-cesta-pro-vzdelavajici-knihovnice-do>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/studijni-cesta-pro-vzdelavajici-knihovnice-do>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/nekolova-katerina>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/stankova-michaela>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/vzdelavani>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/knihovnictvi-v-zahranici>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/rakousko>
- [8] <https://epale.ec.europa.eu/>
- [9] <https://www.dzs.cz/>
- [10] <https://oead.at/>
- [11] <https://www.bvoe.at/>
- [12] <https://buechereien.wien.gv.at/B%C3%BCchereien-Wien/Standorte-%C3%96ffnungszeiten/Zweigstellen/B%C3%BCcherei-im-Bildungszentrum-Simmering>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova2.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova1.jpg>
- [15] <http://www.buch-perchtoldsdorf.at/>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova4.jpg>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova3.jpg>
- [18] <https://www.onb.ac.at/>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova5.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova7.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova6.jpg>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/619/nekolova8.jpg>
- [23] <mailto:barbora.pavelkova@dzs.cz>
- [24] <mailto:lucie.kelblova@dzs.cz>
- [25] <https://www.dzs.cz/cz/kontakty/?departmentId=16>